

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Homilia XXXI. Habita ad populum in basilica sancti Laurentij martyrîs,
Sabbato Quatuor temporum Septembris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74915)

ergo sunt bona prædicantium, tot sunt ornamenta A
 calorum. Hinc rursus scriptum est: *Verbo Domini*
cali firmati sunt. Verbum enim Domini, Filius est
 Patris. Sed eosdem celos, videlicet sanctos Aposto-
 los, ut tota simul sancta Trinitas ostendatur opera-
 ta, repente de sancti Spiritus divinitate adjungitur:
Et Spiritus oris ejus omnis virtus eorum. Celorum ergo
 virtus de spiritu sumpta est; quia mundi hujus
 potestatibus contraire non præsumerent, nisi eos
 sancti Spiritus fortitudo solidasset. Quales namque
 Doctores sanctæ Ecclesiæ ante adventum hujus Spi-
 ritus fuerint scimus, & post adventum illius, cujus
 fortitudinis facti sint, conspiciamus. Certè iste ipse
 Pastor Ecclesiæ, ad cuius sacratissimum corpus sedem-
 us, quantæ debilitatis, quantæque formidinis ante
 adventum Spiritus fuerit, ancilla ostiaria requisita
 dicat. Una enim mulieris voce percussus, dum mori
 timuit, vitam negavit. Et pensandum, quia cum
 comprehensum Petrus negavit in terra, quem sus-
 pensum latro confessus est in cruce. Sed vir iste tan-
 tæ formidinis, qualis post adventum Spiritus existat,
 audiamus. Fit conventus magistratus atque senio-
 rum, cæsis denunciatur Apostolis ne in nomine Jesu
 loqui debeant: Petrus magna auctoritate respondet:
Obedire oportet Deo magis quam hominibus. Et rur-
 sus: *Si justum est in conspectu Dei vos potius audire*
quam Deum judicate. Non enim possumus quæ vidi-
mus & audivimus, non loqui. Et illi quidem ibant
gaudentes à conspectu concilij, quoniam digni habiti
sunt pro nomine Jesu contumeliam pati. Ecce gaudet
 Petrus in verberibus, qui ante in verbis timebat. Et
 qui prius ancillæ voce requisitus timuit, post adven-
 tum sancti Spiritus vires principum cæsus premit.
 Liber oculos fidei in virtutem opificis hujus attol-
 lere, arque sparsim Patres Testamenti novi ac ve-
 teris considerare. Ecce apertis eisdem oculis fidei,
 David, Amos, Danielem, Petrum, Paulum, Mat-
 thæum intueor, & sanctus iste Spiritus qualis sit ar-
 tifex, considerare volo, sed in ipsa mea considera-
 tione deficio. Implet namque cirrhædum puerum,
 & psalmistam facit. Implet pastorem armentarium
 sycomoros vellicentem, & prophetam facit. Im-
 plet abstinentem puerum, & judicem senum facit.
 Implet piscatorem, & prædicatorem facit. Implet
 persecutorem, & doctorem gentium facit. Implet
 publicanum, & Evangelistam facit. O qualis est ar-
 tifex iste Spiritus! Nulla ad discendum morâ agitur
 in omne quod voluerit. Mox ut tetigerit mentem
 docet: solumque tetigisse, docuisse est. Nam huma-
 num animum subito ut illustrat, immutat: abnegat
 * hoc repente quod erat, exhibet repente quod non
 erat. Pensamus, sanctos prædicatores nostros qua-
 les hodierna die reperit, quales fecit. Certè qui in
 uno conclavi pro Judæorum metu residebant, nati-
 vitaris suæ singuli linguam noverant, & tamen
 nec eâ ipsâ linguâ quam noverant, aperte Chris-
 tum loqui præsumebant. Venit Spiritus, & in ore
 eos per diversitatem linguarum docuit, in mente
 autem ex auctoritate roboravit. Cæperunt &
 in aliena Christum eloqui, qui de illo prius & in
 sua lingua loqui metuebant. Inflammatum etenim
 cor despexit tormenta corporis, quæ ante metue-
 bat: vicit vim carnalis formidinis præ amore con-
 ditoris. Et qui prius suis adversariis succumbebant
 formidine, eis jam præerant auctoritate. Qui ergo
 in tanta eos celsitudinis culmen crexit, quid aliud
 dixerim, nisi quod mentes terrenorum hominum cæ-
 los fecit? Pensate, fratres charissimi, post incarna-
 tionem unigeniti Filij Dei qualis sit hodierna solem-
 nitas de adventu Spiritus sancti. Sicut enim illa, ita
 quoque & hæc est honorabilis. In illa quippe Deus
 in se permanens suscepit hominem: in ista verò ho-
 mines venientem desuper susceperunt Deum. In
 illa Deus naturaliter factus est homo: in ista homi-
 nes facti sunt per adoptionem dij. Si ergo remane-

re carnales in morte nolumus, hunc, fratres charis-
 simi, vivificantem Spiritum amemus. Sed quia caro
 spiritum nescit, dicat fortasse carnali cogitatione
 apud se aliquis: Quomodo diligere valeo; quem
 ignoro? Hoc & nos concedimus: quia mens visibi-
 libus intenta, videre nescit invisibilem. Nulla enim
 nisi visibilia cogitat, & eaque & cum non agit, co-
 rum imagines introrsus trahit: dumque in imagi-
 nibus corporeis jacet, surgere ad incorporea non
 valet. Unde fit, ut tantò deterius creatorem nesciat,
 quantò in cogitatione sua familiarius corpo-
 ream creaturam portat. Sed cum Deum videre non
 possumus, habemus aliquid quod agamus, unde
 iter fiat, quo ad eum nostræ intelligentiæ oculus veniat.
 Certè quem in se videre nullo modo valemus,
 hunc in servis suis videre jam possumus. Quos dum
 mira conspiciamus agere, certum nobis fit in eorum
 mentibus Deum habitare. In re autem incorporea à
 rebus corporalibus usum trahamus. Nemo etenim
 nostrum orientem clarè solem, in sphaeram illius in-
 tendendo, valet conspiciere; quia tensi in ejus radiis
 oculi reverberantur: sed sole illustratos montes aspici-
 mus, & quia jam sol ortus est videmus. Quia
 ergo solem justitiæ in seipso videre non possumus, il-
 lustratos montes claritate illius videamus, sanctos
 videlicet Apostolos, qui virtutibus emicant, miracu-
 lis coruscant: quos nati solis claritas perfudit, &
 cum in seipso sit invisibilis, per eos nobis quasi per il-
 lustratos montes se visibilem præbuit. Virtus enim
 divinitatis in se, quasi sol in celo est: virtus divinitatis
 hominibus, sol in terra. Solem ergo justitiæ in-
 tueamur in terra, quem videre non possumus in celo:
 ut dum inoffenso pede operis per hunc in terra
 gradimur, ad intuemum illum quandoque oculos
 in calum levemus. Sed inoffenso pede iter nostrum
 in terra agitur, si Deus ac proximus integra mente
 diligatur. Nec enim Deus verè sine proximo, nec
 proximus verè diligitur sine Deo. Hinc est, quòd,
 sicut in alio sermone jam diximus, idem Spiritus se-
 cundò legitur discipulis datus, prius à Domino in terra
 degente, postmodum à Domino celo præfidente. In
 terra quippe datur ut diligatur proximus, è celo
 verò ut diligatur Deus. Sed cur prius in terra, post-
 modum è celo, nisi quòd patenter datur intelli-
 gi, quia juxta Joannis vocem, qui fratrem suum
 non diligit quem videt, Deum quem non videt,
 quomodo potest diligere? Diligamus ergo proximum,
 fratres, amemus eum qui juxta nos est, ut pervenire
 valeamus ad amorem illius, qui super nos est. Medi-
 tetur mens in proximo, quod exhibeat Deo: ut per-
 fectè mereatur in Deo gaudere cum proximo. Tunc
 ad illam supernæ frequentie latitiam pervenimus,
 de qua nunc sancti Spiritus pignus accepimus. Ad
 istum finem toto amore tendamus, in quo sine fine
 latibimus. Ibi supernorum civium societas sancta:
 ibi solemnitas certa: ibi requies secunda: ibi pax vera,
 quæ nobis jam non relinquitur, sed datur per Do-
 minum nostrum Jesum Christum, qui cum Patre
 vivit & regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per
 omnia sæcula sæculorum, Amen.

Lectio sancti Evangelij secundum Lucam.

In illo tempore: Dicebat Iesus turbis si-
 militudinem hanc: Arborem fici habebat
 quidam plantatam in vinca sua, & venit
 querens fructum in illa, & non invenit.
 Dixit autem ad cultorem vineæ: Ecce anni
 tres sunt, ex quo venio querens fructum in
 ficulnea hac, & non invenio. Succide ergo
 illam: ut quid etiam terram occupat? At ille
 respondens, dicit illi: Domine, dimitte il-

lam & hoc anno, usque dum fodiam circa A
illam, & mittam cophinum stercoris. Et si
quidem fecerit fructum: sin autem, in futu-
rum succides eam. Erat autem docens in sy-
nagoga eorum sabbatis. Et ecce mulier, qua
habebat spiritum infirmitatis annis decem
& octo: & erat inclinata, nec omnino po-
terat sursum respicere. Quam cum videret
Iesus, vocavit eam ad se, & ait illi: Mu-
lier, dimissa es ab infirmitate tua. Et im-
posuit illi manus: & confestim erecta est,
& glorificabat Deum. Respondens, autem ar-
chisynagogus, indignans quia sabbato cu-
rasset Iesus, dicebat turba: Sex dies sunt,
in quibus oportet operari. In his ergo veni-
te & curamini, & non in die sabbati. Res-
pondens autem ad illum Dominus, dixit:
Hypocrita, unusquisque vestrum sabbato non
solvit bovem suum aut asinum a praesepio,
& ducit ad aquam? Hanc autem filiam
Abrahae, quam alligavit satanas, ecce de-
cem & octo annis, non oportuit solvi a vin-
culo isto die sabbati? Et cum haec diceret, eru-
bescebant omnes adversarii ejus. Et omnis
populus gaudebat in universis, qua gloriose
fiebant ab eo.

HOMILIA XXXI.

Habita ad populum in basilica * sancti Lau-
rentij martyris, Sabbato Quatuor
temporum Septembris.

Dominus & Redemptor noster per Evangelium
suum aliquando verbis, aliquando rebus lo-
quitur: aliquando aliud verbis, atque aliud rebus:
aliquando autem hoc verbis, quod rebus. Duas
etenim res ex Evangelio, fratres audistis, ficulneam
infructuosam, & mulierem curvam: & utrique rei
est pietas impensa. Illud autem dixit per similitudi-
nem, istud egit per exhibitionem. Sed hoc signifi-
cat ficulnea infructuosa, quod mulier inclinata: &
hoc ficulnea reservata, quod mulier erecta. Domi-
nus vinea tertio venit ad ficulneam, & fructum mi-
nimè invenit: & mulier quae erecta est, decem &
octo annis fuerat curva. Hoc autem decem & octo
annorum numero signatur, quod tertio dominus
vineae ad ficulneam infructuosam venisse perhibe-
tur. Quia ergo praemittendo summam cuncta per-
strinximus, jam per lectionis ordinem singula dis-
seramus. [Arborem fici habebat quidam plantatam
in vinea sua, & venit quaerens fructum in illa, &
non invenit.] Quid arbor fici, nisi humanam na-
turam designat? Quid mulier inclinata, nisi eandem
naturam significando denunciat? Quae & bene
plantata est sicut ficus, & bene * creata sicut mulier:
sed in culpam propria sponte lapsa, neque fructum
servat operationis, neque statum rectitudinis. Ad
peccatum quippe ex voluntate corruens, quia fru-
ctum obedientiae ferre noluit, statum rectitudinis
amisit. Quae ad Dei similitudinem condita, dum in
sua dignitate non persistit, quod plantata vel crea-
ta fuerat, servare contempsit. Tertio dominus vi-
neae ad ficulneam venit: quia naturam generis hu-
mani ante legem, sub lege, sub gratia, expectando,
admonendo, visitando requisivit. [Dixit autem ad
cultorem vineae: Ecce anni tres sunt, ex quo venio
fructum quaerens in ficulnea hac, & non invenio.]
Venit ante legem; quia per naturalem intellectum

S. Greg. Tom. I.

quid unusquisque exemplo sui, qualiter erga proxi-
mum agere debuisset, innotuit. Venit in lege; quia
praecipiendo docuit. Venit post legem per gratiam;
quia pietatis suae praesentiam exhibendo monstravit.
Sed tamen in tribus annis fructum se non invenisse
conqueritur: quia quorundam pravorum mentes
nec inspirata lex naturalis corrigit, nec praecpta
erudiunt, nec incarnationis ejus miracula conver-
tunt. Quid verò per cultorem vineae curam gerunt
Ecclesiae, nimirum Dominicae vineae curam gerunt
Hujus enim vineae primus cultor Petrus Apostolus exiit.
Hunc nos indigni sequimur, in quantum pro eruditione ve-
stra, docendo, deprecando, increpando laboramus.
Sed cum magno jam timore audiendum est quod
cultori vineae de infructuosa arbore dicitur: [Suc-
cide illam, ut quid etiam terram occupat?] Unusquis-
que juxta modum suum, in quantum locum vitae
praesentis tenet, si fructum bonae operationis non ex-
hibet, velut infructuosa arbor terram occupat: quia
in eo loco in quo ipse est, & aliis operandi occasio-
nem negat. Sed in hoc saeculo potens quilibet si fru-
ctum non habet operationis bonae, etiam impedi-
mentum praestat ceteris: quia quicumque sub ipsa
sunt, exemplo pravitatis illius, quasi umbra perver-
sitate ejus premuntur. Stat desuper arbor infructuo-
sa, & sub terra sterilis jacet. Infructuosa arboris
desuper umbra densatur, & solis radius ad terram
descendere nequaquam permittitur: quia dum sub-
jecti quilibet, patroni perverfi perverfa exempla con-
spiciunt, ipsi quoque infructuosi remanentes, verita-
tis lumine privantur. Et pressi umbrâ, calorem solis
non accipiunt: quia inde remanent à Deo frigidi,
unde in hoc saeculo male proteguntur. Sed de hoc
perverso quolibet & potente pene jam requisitio
Deo non est. Postquam enim se perdidit, quaerendum
solummodo est, cur & alios premat. Unde bene eju-
dem vineae dominus dicit: [Ut quid etiam terram
occupat?] Terram quippe occupat, qui mentes alie-
nas gravat: terram occupat, qui locum quem tenet,
in bonis operibus non exercet. Sed tamen nostrum
est pro talibus deprecari. Nam cultor vineae quid di-
cat, audiamus: [Domine, dimitte illam & hoc anno,
usque dum fodiam circa illam.] Quid est circa ficul-
neam fodere, nisi infructuosas mentes increpare?
Omnis quippe fossa in imo est. Et nimirum increpa-
tio dum mentem sibi demonstrat, humiliat. Quoties
ergo aliquem de peccato suo corripimus, quasi ex
culturae debito circa infructuosam arborem fodimus,
Post fossionem verò quid dicatur, audiamus. [Et
mittam cophinum stercoris.] Quid est cophinum ster-
coris, nisi memoria peccatorum? Peccata etenim
carnis, stercora vocantur. Unde & per Prophetam
dicitur: Computruerunt jumenta in stercore suo. Ju-
tae. i. d
menta quippe in stercore suo computrescere, est car-
nales quosque in fetore luxuriae vitam finire. Nos
itaque quoties carnalem mentem de suis peccatis in-
crepamus, quoties ad ejus memoriam vitia antea
reducimus, quasi infructuosa arbori cophinum ster-
coris versamus: ut malorum quae egit, memoriam
recolat, & ad compunctionis gratiam quasi de fetore
pinguescat. Mittitur ergo cophinum stercoris ad ra-
dicem arboris, quando pravitate suae conscientiam
tangitur memoria cogitationis. Cumque se per pen-
itentiam ad lamenta mens excitat, & ad bonae ope-
rationis gratiam reformat, quasi per tactum sterco-
ris redit ad fecunditatem operis radix cordis: plangit
quod fecisse se meminit: displicet sibi qualem fuisse
se recolat: intentionem contra se dirigit, atque ad
meliora animum accendit. Ex fetore ergo ad fru-
ctum reviviscit arbor: quia de consideratione pec-
cati ad bona se opera resuscitat animus. Et sunt
plerique qui increpationes audiunt, & tamen ad
penitentiam redire contemnunt, & infructuosi
Deo, in hoc saeculo virides stant. Sed audiamus quid

Z Z z ij

